

Lausunto

14.04.2021

Asia: VN/16344/2020

Lausuntopyyntö lakiluonnoksesta luottotietolain muuttamiseksi maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kirjallinen lausunto lakiluonnoksesta luottotietolain muuttamiseksi maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämiseksi

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta luottotietolain muuttamiseksi maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämiseksi. Huomioiden hallitusohjelmakirjauksen ja eduskunnan lausuman EV 69/2020 vp asiasta, Kuluttajaliitto esittää seuraavat huomiota henkilöluottotietojen maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämisestä:

Kuluttajaliitto on lausunut asiasta myös sen valmisteluvaiheessa arviomuistion ollessa lausuntokierroksella ja tämä lausunto osin toistaa tällöin esiintuotuja asioita. Kuluttajaliitto on aiemmin kiinnittänyt huomiota siihen, että lyhentämisaikojen vaikutuksia tulisi arvioida laajemmin ja nyt pääasiallisia vaikutuksia on arvioitu kiitettävästi aiempaa monipuolisemmin muun muassa vuokra-asumisen näkökulmasta. Perustelut tuovat hyvin esiin asiaan liittyviä ongelmakohtia.

Se, että luottotietorekisteriin merkityn laiminlyödyn maksun suorittaminen ei nykytilanteessa johda tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta maksuhäiriötä koskevan tiedon poistamiseen rekisteristä, voi kuluttajien kannalta johtaa kohtuuttomuuteen ja epäoikeudenmukaisuuteen. Maksuhäiriömerkintä voi vaikeuttaa monien välttämättömien palveluiden ja tuotteiden hankintaa, kuten vuokra-asunnon saamista tai kotivakuutuksen tai lakisääteisen liikennevakuutuksen ottamista. Säilytysaikojen lyhentäminen on kuluttajien kannalta tärkeää.

Kuitenkin, kuten lakimuutosluonnoksen perusteluissakin on mainittu, nyt ehdotettu maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentäminen ennen positiivisen luottotietorekisterin käyttöönottoa tulisi supistamaan luottotietojen tietosisältöä ja tällä voi olla etenkin ylivelkaantumisriskissä oleville huomattavaa merkitystä. Kuluttajaliitto jakaa perusteluissa esitetyn huolen siitä, että yksityishenkilön luottokelpoisuuden arvioinnin tekemiseksi ei ole tällöin käytävissä välttämättä kovin laajaa tietopohjaa. Lyhyempi säilytysaika yksinään saattaisi johtaa virhearviointeihin, jolloin luottoa myönnettäisiin myös sellaisille kuluttajille, joiden tosiasiallinen maksukyky ei riitä syntyvistä velvoitteista selviytymiseen.

Säilytysajan muuttaminen yksittäisenä lainsäädäntötoimenpiteenä herättää kysymyksen, että antaako merkinnän puuttuminen oikean kuvan kuluttajan maksukyvästä. Kuluttajaliitto pitää kuitenkin erittäin tärkeänä maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämisestä. Kuluttajaliiton aiemmin aiheesta antaman lausunnon mukaisesti Kuluttajaliiton näkemyksen mukaan voimaantulo positiivisen luottotietorekisterin kanssa yhdessä olisi ollut paras kokonaisuus. Nyt käsiteltävänä oleva esitys on tunnistanut säilytysajan lyhentämisen riskejä yksittäisenä toimenpiteenä. Mikäli esitys toteutetaan ennen positiivisen luottotietorekisterin voimaantuloa, tulee painottaa luotonantajien kokonaisvaltaista luottokelpoisuuden arviointia ja seurata muutoksen vaikutuksia, jotta esitys ei johda epätoivottuihin vaikutuksiin.

Tiina Vyyryläinen

Emmi Meriranta

Vaikuttamistyön päällikkö, OTK

Lakimies, OTM

Meriranta Emmi
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry